

Nr 190.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ i lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänstinnehavares rätt till pension; given Stockholms slott den 16 mars 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga bilagda förslag till lag om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ i lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänstinnehavares rätt till pension.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ i lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänstinnehavares rätt till pension.¹

Härigenom förordnas, att 2 och 5 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, 5 § i nedan angiven del, skola hava följande ändrade lydelse:

2 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om statsrådsämbete, civil tjänst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjänst vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, lärarbefattning vid folkskoleseminariernas övningsskolor, ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande prästerlig, utan gälle i avseende å dem vad ifråga om pension nu är eller framdeles må varda stadgat.

Beträffande tjänstinnehavare, som vid kommunal mellanskolas ombildning till allmänt läroverk överflyttas till läroverket, är likaledes i fråga om pension i vissa fall särskilt stadgat.

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder:

— — — — —
g) för yrkesinspektör och manlig assistent inom yrkesinspektionen ävensom underinspektör, för bergmästare, gruvingenjör, sprängämnesinspektören och inspektör över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, för chefen för statens provningsanstalt samt avdelningschef och förste avdelningsingenjör vid anstalten, för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, tandläkarinstitutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärinstitutet, Chalmers tekniska institut, fria konsternas akademi, musikaliska akademiens konservatorium, skogshögskolan samt lantbruksinstitutet vid Ultuna och lantbruks- och mejeriinsti-

¹ Senaste lydelse: se beträffande 2 § 1921 : 455 och beträffande 5 § g) 1927 : 249.

tutet vid Alnarp, för folkskolinspektör, för nomadskolinspektören, för
föreståndare och överassistenter vid centralanstalten för försöksväsendet på
jordbruksområdet, för avdelningsföreståndare vid statens skogsförsöksanstalt,
föreståndare för statens centrala frökontrollanstalt ävensom för statskonsulen-
ter i olika grenar av lantbrukshushållningen samt länsveterinärer: vid sextiofem
levnads- och tjugufem tjänstår:

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, följande:

Föreskrifter rörande pensionsrätt för vissa lärare, som vid kommunal mellanskolas ombildning överflyttas till allmänt läroverk.

I skrivelse den 2 juni 1927, nr 262, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av det högre skolväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen beslutat, dels att de den 1 mars 1927 anställda ordinarie ämneslärarna vid kommunal mellanskola, som ombildades till allmänt läroverk, skulle successivt i den ordning, Kungl. Maj:t bestämde, såsom adjunkter respektive ämneslärarinnor överflyttas till läroverket, dels ock att sålunda överflyttad lärare skulle, så länge han kvarstode vid sin ifrågavarande tjänstebefattning, i pensionshänseende tillhöra statens pensionsanstalt.

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 18 juni 1927 anbefallt styrelsen för statens pensionsanstalt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, som kunde föranledas av riksdagens beslut, att lärare, som enligt vad nyss sagts, överflyttats från kommunal mellanskola till allmänt läroverk, skulle, så länge han kvarstode vid sin ifrågavarande tjänstebefattning, i pensionshänseende tillhöra statens pensionsanstalt, har nämnda anstalt i skrivelse den 26 november 1927 föreslagit, att till kap. IV i det för anstalten gällande reglementet skulle fogas ett övergångsstadgande av ungefärligen följande lydelse:

Den, som den 1 mars 1927 var anställd såsom ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola och från denna befattning, under skolans ombildning till allmänt läroverk, överflyttas till läroverket såsom adjunkt eller ämneslärarinna, skall, så länge denna tjänst innehaves, i pensionshänseende fortfarande tillhöra statens pensionsanstalt; åliggande det läroverkets rektor att beträffande sådan lärare lämna pensionsanstalten de uppgifter och vidtaga de åtgärder för pensionsavgifters erläggande och redovisande, som anstalten påfordrar, samt i övrigt fullgöra de skyldigheter, som enligt § 11 och § 21 mom. 2 i anstaltens reglemente åligga huvudman.

Statskontoret har i utlåtande den 17 december 1927 i ärendet anfört följande:

»Statskontoret har icke något att erinra beträffande vad statens pensions-

anstalt föreslagit, men får framhålla att utom den övergångsbestämmelse i kap. IV av anstaltens reglemente, som sålunda föreslagits, erfordras vissa andra föreskrifter för att förevarande pensionsrättsfråga skall bli behörigen ordnad. Enligt 1 § i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension är lagen tillämplig å envar ordinarie innehavare av civil tjänst med lön å stat, som blivit fastställd av Konungen och riksdagen; undantag härifrån utgöra endast de i 2 § särskilt angivna tjänster. Vidare är i gällande kungörelse av den 22 juli 1918 angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken föreskrift meddelad (se svensk författningssamling nr 660/1918, sid. 1522) därom, att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall för nämnda personal gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning som därefter tillträdades, vid tillträdet av befattningen stadgat.

Det skulle visserligen kunna ifrågasättas, att bland undantagsbestämmelserna i 2 § av pensionslagen införa en föreskrift av liknande innehåll som första delen av den av anstalten föreslagna bestämmelsen. Men då det här gäller ett övergångsstadgande med inskränkt giltighet och undantaget berör allenast vissa innehavare av befattningar, som med annan innehavare skola falla under lagens bestämmelser, synes en sådan åtgärd knappast vara tillräddig. För sin del skulle statskontoret vilja föresla, att efter förutnämnda stadgande i kungörelsen nr 660 1918 införes en bestämmelse av ungefär följande lydelse: att likväl den, som den 1 mars 1927 var anställd såsom ordinarie ämneslärare vid kommunal mellanskola och från denna befattning, under skolans ombildning till allmänt läroverk, överflyttas till läroverket såsom adjunkt eller ämneslärarinna, skall, så länge denna tjänst innehaves, i pensionshänseende tillhöra statens pensionsanstalt.

Måhända kan det dock anses nödvändigt att i 2 § pensionslagen genom ett tillägg antyda det nya undantag, som under en ganska avsevärd tid kommer rätt bli gällande. Lämpligen synes detta kunna ske genom att i slutet av nämnda paragraf tillfoga en mening av följande lydelse: Beträffande vissa innehavare av lärartjänster, som vid kommunal mellanskolas ombildning till allmänt läroverk överflyttas till läroverket, är likaledes i fråga om rätt till pension särskilt stadgat.»

Förevarande pensionsfråga synes böra ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad pensionsanstalten och statskontoret i sådant hänseende föreslagit. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att på föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet fatta beslut angående de ändringar i reglementet för pensionsanstalten och i kungörelsen den 22 juli 1918 (nr 660), som för ändamålet erfordras. Innan så sker, bör dock i anslutning till statskontorets förslag till 2 § i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension göras ett tillägg av den innebörd, statskontoret ifrågasatt. Jag tillstyrker därför, att förslag härom avlåtes till riksdagen.

Den föreslagna lagändringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1928.

I proposition den 24 februari 1927, nr 183, framlades för riksdagen förslag angående beredande av ordinarie anställning åt nomadskolinspektören.

Nomadskolinspektören.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av ifrågavarande ärende anförde chefen

för ecklesiastikdepartementet beträffande nomadskolinspektörens pensionering, bland annat, att ordinarie folkskolinspektör vore i fråga om egen pensionering underkastad bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension samt att vid bifall till bemälte departementschefs förslag om beredande av ordinarie anställning åt nomadskolinspektören detsamma komme att utan särskilt stadgande gälla för nomadskolinspektör, som erhöles konstitutorial å tjänsten.

I skrivelse den 27 april 1927, nr 125, anmälde riksdagen, att riksdagen icke hade något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag.

I enlighet med vad sålunda anförts är alltså numera nomadskolinspektören, därest han erhåller konstitutorial å tjänsten — vilket för närvarande är fallet — i fråga om skyldighet att avgå med pension från sin tjänst underkastad samma bestämmelser som gälla för ordinarie folkskolinspektör. Enligt dessa bestämmelser, som återfinnas i 5 § g) av lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension, inträder för dessa befattningshavare pensionsrätt vid sextiofem levnads- och tjugufem tjänstår. Nämnda bestämmelser torde sålunda böra utvidgas att avse jämväl nomadskolinspektören.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med vad han sålunda anfört upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ i *lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension*, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition förelägga riksdagen berörda förslag till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Einar Regnér.